

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-439

21.4.2026

Fremtind Forsikring AS

Retts hjelp

Twist om menerstatning – «sammenheng med sikredes yrke eller erverv» – unntak for «straffesak og erstatningskrav i slike saker»?

Sikrede ble som mindreårig utsatt for flere overgrep. Da overgrepene fant sted, var ikke sikrede i arbeid. Gjerningspersonen ble straffedømt for forholdet i 2020, men ble på daværende tidspunkt frifunnet for sikredes krav om menerstatning. Årsaken til frifinnelsen var at man på dette tidspunktet ikke visste om sikredes plager kunne anses som varige. Etter en tid fikk sikrede påvist PTSD, og i 2024 fremmet han et krav om menerstatning mot gjerningspersonen, jf. skl. § 3-2. I anledning erstatningssaken sendte sikrede en søknad om retts hjelpdekning til sitt foretak. Foretaket avsto dekning og anførte at tvisten falt inn under vilkårenes unntak for «twist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv». Foretaket viste til at formuleringen «sammenheng med» ikke krevde at tvisten hadde en direkte eller nær tilknytning til yrke eller erverv. Slik foretaket så det, omfattet skl. § 3-2 bl.a. «erstatning for tap i framtidig erverv», og tvisten hadde dermed tilstrekkelig sammenheng med erverv. Videre anførte foretaket at vilkårenes unntak for «straffesak og erstatningskrav i slike saker» uansett kom til anvendelse, siden tvisten hadde utspring i et strafferettslig forhold. Sikrede anførte på sin side at tvisten ikke falt inn under unntaket for «yrke/erverv». Han viste til at han var mindreårig og ikke i arbeid da overgrepet fant sted. Videre anførte sikrede at det var selve personskaden som var grunnlaget for hans erstatningskrav mot gjerningspersonen. Når det gjaldt unntaket for «straffesak», anførte sikrede at man ikke lenger befant seg i strafferetten, ettersom kravet om menerstatning ble fremmet først flere år etter at straffesaken var avsluttet. Nemnda kom til at tvisten «gjaldt» krav om menerstatning, og at unntaket for «yrke eller erverv» derfor ikke kom til anvendelse. Nemnda kom videre til at unntaket for «straffesak og erstatningskrav i slike saker», heller ikke kom til anvendelse, og viste til at tvisten gjaldt krav om menerstatning flere år etter straffesaken og derfor ikke kunne regnes som «erstatningskrav i» straffesaken.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpdekning for twist om erstatning etter skl. § 3-2.

Sikrede har innboforsikring som omfatter retts hjelp med følgende vilkår:

8.3 Retts hjelp

Dekkes

Rimelige og nødvendige utgifter til twist som hører inn under de alminnelige domstoler, jf. domstolloven § 1, eller jordskifteretten.

(...)

Dekkes ikke

- Twist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv.

(...)

- Straffesak og erstatningskrav i slike saker.

Sikrede ble som mindreårig utsatt for flere overgrep fra en voksen gjerningsperson. Sikrede var i denne perioden ikke i arbeid. Gjerningspersonen ble straffedømt for forholdet i 2020, men ble frifunnet for sikredes krav om menerstatning etter skl. § 3-2 fordi det ikke var sannsynliggjort at sikrede hadde fått varige plager.

Etter en tid fikk sikrede påvist PTSD, og i 2024 fremmet han på nytt et krav om menerstatning mot gjerningspersonen.

Sikrede meldte krav om rettshjelp i forbindelse med erstatningssaken. Foretaket avsto dekning den 7.3.25 under henvisning til unntak i rettshjelpvilkårene for «Straffesak og erstatningskrav i slike saker».

Sikrede klaget på foretakets beslutning og viste til at straffesaken ble rettskraftig i 2020, og at saken som han krevd rettshjelpdekning for gjaldt personskadeerstatning.

Foretaket fastholdt sin vurdering den 5.9.25 og viste til at tvisten også falt inn under vilkårenes unntak for «Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv».

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 12.9.25.

Sikrede krever dekning for utgifter til tvist om menerstatning iht. skl. § 3-2. Unntaket for «yrke/erverv» kommer ikke til anvendelse i dette tilfellet. Sikrede var mindreårig og ikke i arbeid da overgrepene fant sted. Det er selve personskaden som er grunnlaget for sikredes krav, og det har ingenting med yrke eller erverv å gjøre. At han som følge av personskaden, som en av flere poster, også har tapt inntekt, bringer ikke saken inn under unntaket for «yrke/erverv». I bransjen foreligger det en fast og konsistent praksis på at unntaket for «yrke» ikke er synonymt med tap av inntekt, se eksempelvis HR-2018-442-A. Med avgjørelsen i FinKN 2025-834 går nemnda motsatt vei, med en innskrenket fortolkning av begrepene «yrke» og «erverv», stikk i strid med langvarig og fast praksis.

Sikrede bestrider at unntaket for «straffesak» kommer til anvendelse. Det er i praksis svært vanskelig å få voldsoffererstatning, dersom kravet ikke er tatt med i straffesaken, jf. voldserstatningsloven § 7. I personskadesaker vil det ofte ta lang tid å avklare skadefølgene, noe som i sikredes sak illustreres ved at skadevolder ble frifunnet for kravet om menerstatning i 2020. Skadevolder har nå erkjent ansvar for menerstatning på kr 1,1 mill., fem år etter frifinnelsen for kravet i 2020. Dette illustrerer at det i mange straffesaker ikke er mulig å ta med alle erstatningskravene, fordi de ikke er modne. Man er da henvist til å vente med å fremme kravet til det er modent, og man er da ikke lenger i strafferetten. Dersom foretaket skulle kunne påberope seg dette unntaket, måtte vilkåret ha vært formulert på en klarere måte.

Forsikringsforetaket avviser ansvar. Grunnlaget for erstatningen i den sivile rettsaken er skl. § 3-2 a, slik bestemmelsen var utformet etter lovendringen i 1997. Det følger av vilkårene knyttet til rettshjelpdekningen at det gjelder et unntak for «Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv», samt et unntak for «Straffesak og erstatningskrav i slike saker». Finansklagenemnda har i flere avgjørelser fastslått at formuleringen «sammenheng med» ikke nødvendigvis krever at tvisten har en direkte eller nær tilknytning til yrke eller erverv. Yrke/erverv må heller ikke være det eneste forholdet som begrunner tvisten. Se blant annet FinKN 2025-834, hvor vurderingstemaet nettopp var hvorvidt erstatningskrav etter den tidligere skl. § 3-2 a falt inn under unntaket for «Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv», og hvor nemnda kom til at det aktuelle unntaket kom til anvendelse. I nærværende sak er problemstillingen tilnærmet identisk da

grunnlaget for tvisten er samme bestemmelse som i ovennevnte sak. Sikrede krever erstatning for tap i fremtidig erverv etter skl. § 3-2 a, og unntaket for «tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv» kommer dermed til anvendelse.

Foretaket anfører videre at unntaket om «straffesak og erstatningskrav i slike saker» uansett kommer til anvendelse i dette tilfellet. Unntaket gjelder erstatningskrav «i slike saker» og forutsetter ikke at erstatningskravet skal avgjøres i straffesaken. Etter foretakets syn må det være tilstrekkelig at den sivile saken springer ut av straffesaken.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på rettshjelpdekning.

Nemnda forstår saken slik at sikrede opprinnelig reiste krav om erstatning etter skl. § 3-2 a. (standardisert erstatning til barn)

Har skadelidte på skadetiden ikke fylt 16 år, ytes erstatning for tap i framtidig erverv og menerstatning etter bestemmelsene i paragrafen her.

Ved 100 pst varig medisinsk uførhet gis en engangserstatning på 40 G. Dersom retten av særlige grunner fastsetter erstatningen til terminbeløp, jf § 3-9, skal den årlige erstatning utgjøre 3,5 G. Er skadelidtes varige medisinske uførhet lavere enn 100 pst, reduseres erstatningen etter første og annet punktum forholdsmessig. Det gis ikke erstatning ved lavere uførhetsgrad enn 15 pst.

Denne bestemmelsen gjelder erstatning for tap i fremtidig erverv og menerstatning.

Senere er kravet omgjort. I brev fra sikredes advokat 8.10.25 angis at hjemmelen nå er skl. § 3-1 og § 3-2. Sikredes advokat har imidlertid fremlagt diverse dokumentasjon på at hans oppdrag gjaldt krav om menerstatning etter skl. § 3-2:

Har skadelidte fått varig og betydelig skade av medisinsk art, svares særskilt menerstatning. Denne erstatning fastsettes under hensyn til menets medisinske art og størrelse og dets betydning for den personlige livsutfoldelse. Prognoser om forkortet levetid som følge av den ansvarsbetingende hendelsen skal ikke vektlegges ved fastsettelsen av erstatningen. Bestemmelsene i § 3-1 tredje ledd gjelder tilsvarende for så vidt ytelsene kan anses å gi kompensasjon for menet

Menerstatning skal dekke «varig og betydelig skade av medisinsk art», som ikke har noe med yrke å gjøre. Tvist som gjelder menerstatning, er derfor omfattet av forsikringen.

Det er uklart for nemnda om tvisten også omfatter tap av fremtidig inntekt etter skl. § 3-1. Det er imidlertid kun menerstatningskravet som er spesifisert, og nemnda kan ikke se at den fremlagte dokumentasjonen angir noe krav knyttet til tap i fremtidig inntekt.

Ut fra dette legger nemnda til grunn at tvisten «gjelder» krav om menerstatning og derfor er omfattet av forsikringen.

Foretaket viser til unntaket om «straffesak og erstatningskrav i slike saker». Nemnda kan ikke se at dette unntaket kan anvendes. Den tvisten det søkes dekning for gjelder krav om menerstatning flere år etter straffesaken og kan derfor ikke regnes som «erstatningskrav i» straffesaken.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).